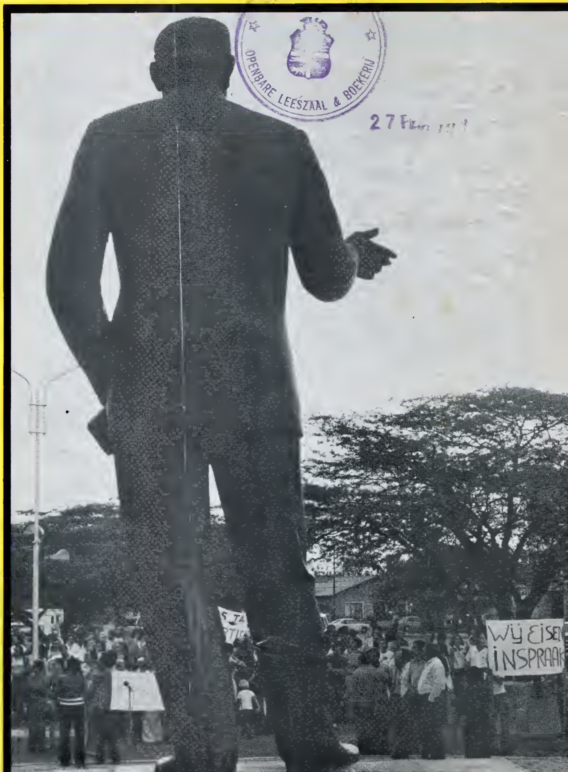
VORM

6e JAARGANG
FEBRUARI 1975

2

MAANDBLAD VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

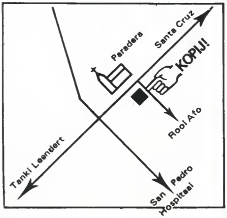
BIJ DE FOTO:
„torent" de overheid inderdaad zo hoog boven ons uit?

redactie

j. jutten, mej. j. polak,
mevr. g. kraai, a. vrolijk
redactie adres:
paradera 82
bank:
a.b.n., banknr. v. 62583
t.n.v. "vorm"
layout:
r. en j. de graaff

drukkerij:
v.a.d. (offset)
abonnementen (op aruba alleen voor personen buiten het onderwijs):
f. 20,— per jaar

bestuursadres:
p.o.b. 582, oranjestad
vergaderplaats:
commercial building, wilhelminastr. 40,
tel. 4219; v.l.a.-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.
banken:
banco popular antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503
nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, wilhelminastraat 40

VORM

6e JAARGANG

FEBRUARI 1975

naar een nieuwe economische orde in de wereld

door
rené maheu,

algemeen-directeur van de unesco (organisatie der verenigde naties voor opvoeding, wetenschap en cultuur)

uit: **unesco-koerier nr. 25, dec. '74**
foto's: **r. de graaff**

De vraagstukken van ontwikkeling en economische en sociale rechtvaardigheid vragen om een actie op wereldschaal. Zo'n allesomvattende actie voorbereiden en uitvoeren kan alleen met de technische hulpmiddelen en binnen het politieke verband van de instellingen van de Verenigde Naties. En wel om twee redenen:
Ten eerste kunnen de staten elkaar daar, ongeacht hun verschillen in macht en rijkdom, op voet van volledige gelijkheid ontmoeten, zodat er in vrijheid kan worden onderhandeld over en besloten tot een nieuwe, niet opgedrongen, internationale orde.
Ten tweede bieden de wereldomvattende instellingen van de Verenigde Naties als enige de mogelijkheid om organisatorische vraagstukken als het ware van binnenuit, d.w.z. vanuit de eigen ervaring van de betrokkenen zelf, aan te pakken.

Overeenkomsten of verdragen tussen twee of meer staten kunnen uit de aard der zaak deze doorslaggevende voordelen niet bieden. In overeenkomsten tussen twéé landen spelen machtsfactoren een overheersende rol. En wat de verdragen tussen groepen landen betreft: hoe waardevol werkt zij, binnen het raam van hun doelstellingen, ook verrichten, meehelpen tot het vestigen van een wereldorde doen zij niet. Integendeel, dergelijke landengroepen kunnen voor zo'n wereldorde schadelijk zijn omdat zij verschillen in opvattingen en belangentegenstellingen uitdiepen en omdat de landen in zo'n groep zich teveel op elkaar gaan richten.
Om deze redenen kon de kwestie van een nieuwe economische wereldorde en de daarmee samenhangende plannen dan ook het beste aan de Algemene vergadering van de Verenigde Naties worden voorgelegd om zo de gehele wereldgemeenschap te bereiken. En wij kunnen ons er met recht mee gelukwensen dat dit, dankzij het optreden van president Boemedienne van Algerije, ook werkelijk zo is gebeurd.
En zo heeft de Algemene vergadering van

ROBERT MacNAMARA: de verdeling van de rijkdommen binnen een bepaalde gemeenschap is even belangrijk als de omvang van die rijkdommen

ARUBA en de rest van de wereld

de Verenigde Naties, in buitengewone zitting bijeen, een verklaring aangenomen waarbij een nieuwe economische wereldorde wordt ingesteld.
In de verklaring worden de beginselen van de nieuwe orde uiteengezet. Sommige van deze beginselen zijn ten dele een bevestiging van opvattingen die, met woorden of in feite, reeds deel uitmaken van wat de klassieke grondgedachten van de Verenigde Naties kunnen worden genoemd. Het zijn: de onvoorwaardelijke gelijkheid van alle staten, het zelfbeschikkingsrecht van alle volkeren, niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten, gelijkwaardige samenwerking tussen alle staten om de in de wereld heersende ongelijkheid op te heffen, het recht van ieder land om het economische en maatschappelijke stelsel aan te nemen dat het zelf voor zijn ontwikkeling het beste acht, het recht van volken onder koloniale en rassenoverheersing om bevrijd te worden, hulpverlening aan ontwikkelingslanden en aan koloniaal overheerste volken, daadwerkelijke bijstand van de gehele internationale gemeenschap aan de ontwikkelingslanden, zonder enige politieke of militaire voorwaarde.
De Unesco, die altijd al voor de grondgedachten der Verenigde Naties op de bres heeft gestaan, heeft de laatste jaren hierin een steeds strijdbaarder houding aangenomen.

Maar de nieuwe verklaring bevat bovendien een aantal denkbeelden die op zichzelf weliswaar niet nieuw zijn, maar die in een politieke tekst van de Verenigde Naties toch nog nooit zo duidelijk waren uitgesproken. Zoals:
— 'daadwerkelijke, volledige en gelijkberechtigde deelneming van de ontwikkelingslanden bij het opstellen en toepassen van alle besluiten van de internationale gemeenschap'. Deze deelneming is noodzakelijk geworden door de 'veranderde krachtsverhoudingen'.
— 'een voorkeursbehandeling, zonder wederdienst, voor de ontwikkelingslanden' bij internationale economische samenwerking: Het gaat hierbij dus in feite om een soort discriminatie in gunstige zin van de economisch zwakke landen, als tegenwicht tegen de ongelijkheid van het huidige internationale economische stelsel.
— 'blijvende en onverdeelde zeggenschap van elke staat over zijn natuurlijke rijkdommen en over heel zijn economische bedrijvigheid'. Dit behelst o.a. het 'onvervreembare recht' om 'eigendommen te nationaliseren of aan de eigen onderdanen over te dragen'.
— 'versterking van de handelsbetrekkingen en van de economische, financiële en technische samenwerking tussen de ontwikkelingslanden onderling, en wel hoofdzakelijk op grondslag van een voorkeursbehandeling'.
Maar hiermee zijn we er nog niet. De verklaring vertoont leemten. De voornaamste hiervan is de sociaal-culturele kant van de ontwikkeling. Dit is maar al te begrijpelijk. Zij die de ontwerp-beginselverklaring en het ontwerp-actieplan hebben opgesteld en de Algemene vergadering in buitengewone zitting hebben laten bijeenroepen, wilden de aandacht van de internationale gemeenschap richten op de economische grondslag voor een nieuwe wereldorde. Hierin hadden zij volkomen gelijk, ten eerste omdat de internationale betrekkingen juist nu zo door een economische en geldcrisis worden geschokt en ten tweede omdat de economie nu eenmaal de grondslag is van die internationale betrekkingen en van al het ontwikkelingswerk.
Maar nu die economische grondvesten eenmaal zijn gelegd, is het niet minder noodzakelijk te wijzen op het wezenlijk belang van de sociaal-culturele factoren, want die vormen een onverbrekelijk onderdeel van het ontwikkelingswerk en trouwens van elk werk voor internationale gerechtigheid.
Sociale ontwikkeling is dus een onverbrekelijk onderdeel van economische ontwikkeling. Eigenlijk hoeven wij hierop niet eens meer in te gaan, want, na het eerste tienjarenplan voor ontwikkeling, wordt de waarheid van deze stelling alom ingezien. Men beseft tegenwoordig maar al te best dat ontwikkeling niet eenvoudigweg gelijkstaat aan groei van de economie en dat zij niet alleen maar kan worden weergegeven in het gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking. **Ontwikkeling is in wezen een menselijk proces, waarbij de mens, met heel zijn ingewikkelde persoonlijkheid, begin- en eindpunt, middel en doel, onderwerp en maatstaf is.**
Zuiver sociale kwesties, zoals de vraag hoe het inkomen van een land moet worden besteed of verdeeld, raken dan ook de kern van het ontwikkelingsvraagstuk. En sociale voorzieningen als gezondheidsdiensten en scholen behoren tot datgene wat de betrokken volken het meest nodig hebben en wat zij ook in de allereerste plaats eisen. En het is toch aan de hand van die eisen dat wij ons, subjectief en objectief, van de dagelijkse

werkelijkheid van de ontwikkeling een beeld kunnen vormen.
Wij moeten zelfs nog verder gaan. De term sociaal dient hier in zijn breedste en verhevenste betekenis te worden opgevat en ook het culturele te omvatten. De maatschappelijke werkelijkheid van het ontwikkelingswerk moet niet halt houden bij het materiële. Minstens even belangrijk als welvaart is menselijke waardigheid en die waardigheid, dat gevoel van eigenwaarde kan slechts bestaan als er levenswaarden zijn die een zin geven aan het bestaan. Eén van die waarden is de cultuur: het geweten van de mens, waarin hij zijn schatten uit het verleden bewaart en dat een bron is van kritische vernieuwing.
Met de, misschien niet scherp omschreven maar toch duidelijke uitdrukking 'de kwaliteit van het leven', wordt deze eis tot welvaart én waardigheid onder woorden gebracht, een eis die alleen begrijpelijk is vanuit bepaalde culturele maatstaven die, vooral door de jongeren, tegenwoordig steeds meer als de maatstaven voor een werkelijke ontwikkeling worden gezien. Het geweldige belang van de cultuur is plotseling aan de dag getreden met de milieuproblemen, waardoor het gehele grondbeginsel van de industriële samenleving zelf in het geding is gebracht.
En ook al blijft economische groei voor vele, nog niet geindustraliseerde landen, een eerste noodzaak om de bittere armoede te boven te komen, in een nieuwe orde van betrekkingen tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden zullen de bovengenoemde sociaal-culturele overwegingen toch onmogelijk kunnen worden verwaarloosd.
Bij de ontwikkelingshulp stuit men vaak op ernstige belemmeringen, die zuiver op het culturele vlak liggen, b.v. bij het overdragen van technische kennis. En zo worden wij, voor zover dat nog nodig is, dagelijks herinnerd aan dit wezenlijke onderdeel van het ontwikkelingsprobleem.
Dan is er nog iets waaraan de Unesco, mijns inziens, aandacht zou moeten besteden. Het begrip rechtvaardigheid wordt in de beginselverklaring wel genoemd, maar niet nader uitgewerkt, terwijl dat toch van het hoogste belang is. De verklaring zegt wel dat rechtvaardigheid de grondslag vormt van al haar beginselen, maar in de tekst zelf wordt dit begrip uitsluitend toegepast op de betrekkingen tussen de staten.
De eis tot rechtvaardigheid kan echter, uit de aard der zaak, alleen zin hebben als hij slaat op heel het menselijk bestaan. Hij mag zich dus niet beperken tot het vlak van de internationale betrekkingen en dan nog vooral tot dat van de betrekkingen tussen staten onderling. Hij moet evenzeer intern, binnen de landen zelf, gesteld worden en kan pas dan invloed hebben op de werkelijke levensomstandigheden van volken en mensen.

En datzelfde geldt ook voor de ontwikkelingshulp. Om de benodigde hulp vast te stellen heeft men zich veel te lang vergenoegd met normen en cijfers, die alleen maar een algemeen gemiddelde geven, zoals b.v. het bruto nationaal produkt of het inkomen per hoofd van de bevolking.
In tegenstelling tot alle economen die zich aan deze onwerkelijke cijfers blijven vastklampen, heeft de voorzitter van de Wereldbank, Robert MacNamara, zich al jarenlang verdienstelijk gemaakt door met nadruk te blijven wijzen op iets volkomen vanzelfsprekends, namelijk dat de verdeling van de rijkdommen binnen een bepaalde gemeenschap even belangrijk is als de omvang van die rijkdommen.

Wij moeten er niet tevreden mee zijn dat een staat rijk en machtig is en zijn leiders hun meningen kunnen uitdragen, als brede lagen van zijn bevolking blijven leven in ellende en onwetendheid

Ook hiervoor moet de Unesco zonder aarzelen en krachtige actie voeren, met verstandelijke en morele argumenten. Of men nu in een bepaald land het sociale vraagstuk ontdekt vanuit de internationale orde of dat men, omgekeerd, de internationale betrekkingen regelt vanuit de eis dat aan de volken, binnen de in hun landen heersende dagelijkse levensomstandigheden, recht wordt gedaan, **sociale gerechtigheid is ondeelbaar en kan slechts bestaan voor zover zij zich inspant om ook voor iedereen te gelden.**
Het is stellig niet de taak van de Unesco om zich, ongevraagd, te bemoeien met de binnenlandse politieke aangelegenheden van de aangesloten staten. Maar zowel die aangesloten staten als de Unesco zelf moeten doordrongen zijn van het besef dat ontwikkelingshulp geen zuiver technische onderneming is, waarbij het alleen maar gaat om de middelen en de wijze van uitvoering.
Goed beschouwd moet de nieuwe actie er noodzakelijkerwijze toe leiden dat de huidige doelstellingen en kanalen van de ontwikkelingshulp opnieuw kritisch worden onderzocht. En wel omdat ontwikkeling niét gelijk staat aan groei van de economie zonder meer, maar in wezen een sociale en culturele verandering is en omdat die verandering zich in ieder geval moet voltrekken in de zin der gerechtigheid.
Wij moeten er niet tevreden mee zijn dat een staat rijk en machtig is en zijn leiders op het wereldtoneel hun meningen kunnen uitdragen en verdedigen, als brede lagen van zijn bevolking blijven leven in ellende en onwetendheid en in een aan levensvervreemding grenzende lijdzaamheid. Als op de politieke bevrijding van de staten een economische bevrijding volgt, dan moet die mede gepaard gaan met de ontvoogding van het volk. Dat is sociale vooruitgang.
De instellingen van de Verenigde Naties zullen de in de beginselverklaring vervatte denkbeelden gaan uitwerken en uitdragen en het actieplan, dat die denkbeelden tot werkelijkheid moet maken, gaan opbouwen en uitvoeren. Dit alles is voor de Verenigde Naties een uitzonderlijke en ongekende gelegenheid om de onvervangbaarheid van haar instellingen te bewijzen. Die uitdaging kan zij niet onbeantwoord laten.
Blijft na dit alles tenslotte de niet minder belangrijke kwestie van de voor het doeltreffend vervullen van deze taken benodigde geldmiddelen en vooral van de middelen die nodig zijn voor de opbouw van een nieuwe economische wereldorde.
Ook de economische en financiële moeilijkheden, die sommige van de machtigste landen op dit ogenblik doormaken, mogen de internationale gemeenschap er niet van weerhouden deze kwestie onder ogen te zien met een juist begrip voor de werkelijkheid en voor ieders verantwoordelijkheid.

Ten eerste beschikken de ontwikkelde landen, hoezeer ook door de crisis getroffen, over onmetelijke rijkdommen waardoor zij, als zij dat wilden, veel meer dan nu aan de economische en sociale acties van de instellingen van de VN zouden kunnen bijdragen. Men vergelijke slechts hun huidige bijdrage aan die acties met de reusachtige bedragen die zij aan bewapening besteden.
Ten tweede hebben sommige landen van de derde wereld, zoals reeds hierboven uiteengezet, hun inkomen zo aanzienlijk zien groeien dat zes van hen nu behoren tot de 21 landen in de wereld met de grootste geldvoorraden. Zij zouden het ontwikkelingswerk van de Verenigde Naties mee moeten helpen bekostigen.
Al zijn de economische krachtsverhoudingen tussen de landen op dit ogenblik dan ook ernstig verstoord, wij kunnen met zekerheid vaststellen dat de internationale gemeenschap in haar geheel ruimschoots over de middelen beschikt om die eigenlijk vrij bescheiden bijdrage te leveren, met behulp waarvan de instellingen van de Verenigde Naties ten volle hun taak kunnen vervullen.

forum politieke partijen: nog weinig zekerheid over onderwijs van de toekomst

Politici zijn aardige mensen. Tijdens het forum van de politieke partijen, georganiseerd door de basissektie van de V.L.A. op 30 jan. j.l., bleek weer eens dat alle drie de partijen het beste voor hebben met Aruba en de Arubaanse bevolking. En met het onderwijs in het bizonder, want dat was het thema van de avond: "Het onderwijs in de toekomst". Aan de aarzelende toehoorder de taak, zijn weg te kiezen in de doolhof van mooie woorden en schone beloften.

De mogelijkheid zat er natuurlijk in dat de avond zou uitdraaien op een politiek "lucha libre", maar dat was in het geheel niet het geval. Men bleef zakelijk, rustig en op niveau en kon zelfs af en toe elkaars grapjes waarderen. Niet in de laatste plaats was dit te danken aan forumleider Méchy Croes, die sporadisch, maar op de juiste momenten wist in te grijpen.

Een avond als deze biedt natuurlijk een goede mogelijkheid zich een beeld te vormen van wat de partijen nu eigenlijk willen met het onderwijs. Daarbij zou men een onderscheid kunnen maken tussen vage uitspraken, min of meer duidelijke uitspraken en het ontbreken van uitspraken op bepaalde punten. Ik beperk me in dit verslag tot de 2e en 3e categorie. Welke waarde deze uitspraken hebben, moet ieder voor zich maar uitmaken. Nogal veel problemen wilden de partijen eerst door een commissie van deskundigen laten uitzoeken, alvorens een duidelijk standpunt te formuleren.

Staatkundige structuur en onderwijsdoel

P.P.A.: Over het onderwijs in de toekomstige staatkundige structuur kan weinig gezegd worden, aangezien men niet weet hoe die structuur er uit komt te zien. In ieder geval kunnen we niet door blijven gaan onze jeugd op te voeden tot een verdwaalde Europeaan.

Spelling: Fonologisch, het beste voor onze kinderen en geeft het eigene van onze taal het beste weer. Spelling Daantje: abortus van het Papiamentu (uitspraak van Antoine Maduro). De huidige regering heeft deze kwestie tot nu toe nog steeds uitgesteld.

M.E.P.: Ziet geen heil in staatsrechtelijke banden met andere eilanden, het grootste

eiland zal domineren. Onderwijs gebaseerd op Verklaring van de Rechten van de Mens. M.E.P. wil het leerstof-jaarklassensysteem loslaten om het probleem van het zittenblijven op te heffen, daarna remedial teachers inschakelen. Diepgaande studie zal moeten uitwijzen of afgestapt dient te worden van het Nederlands en of men dan op Engels of Spaans moet overgaan.

A.V.P.: Welke status dan ook, het onderwijs moet een Arubaanse zaak zijn. Wil onderwijsmogelijkheid scheppen voor werkende jongeren. Denkt ook aan de permanente educatie. Er zou een educatieve omroep of volksuniversiteit moeten komen.

Vervolgens sprak Eddy Croes om de visie van de vakbond weer te geven op dit punt: Wij gaan uit van het onderwijsbelang dat we aan niets anders ondergeschikt maken. Het lijkt allemaal mooi in ons onderwijs, maar we weten wel beter. Denk maar eens aan Kabes Duru. Het Arubaanse volkskind komt niet aan zijn trekken. Van de 34 basisscholen op Aruba leveren er 7 geen enkele leerling aan het Colegio. Deze 7 staan in z.g. volksbuurten. 50% van de huidige brugklasleerlingen van het Colegio Arubano zijn afkomstig van slechts 4 scholen en deze 4 scholen zijn typisch géén volksscholen. Ons onderwijssysteem discrimineert, de elite en middle-class wordt uitgeselecteerd. Inherent aan dit systeem is het doubleren. Van de leerlingen die momenteel in de hoogste klassen van het Colegio zitten, is slechts 1 op de 100 daar gekomen zonder te doubleren. Het ontmoedigt mij als ik naga wat de overheid tot nu toe heeft gedaan. Kwantiteit, het bouwen van scholen, geeft nog geen kwalitatieve verbetering.

De overheid is in eerste instantie verantwoordelijk voor de onderwijsvernieuwing. De onzekerheid die hierover bestaat vindt zijn weerslag op de leerkrachten. Vooral bij die leerkrachten die zich bewust zijn van hun verantwoordelijke taak, is een grote mate van onzekerheid te bespeuren. Dat is gebleken uit persoonlijke gesprekken.

Wat betreft de toekomstige status: een staatkundig avontuur zonder geestelijke en culturele zelfstandigheid is voor mij een farce, aldus Eddy Croes.

M.E.P.: wil een differentiatie in de toelatingseisen voor het voortgezet onderwijs, zodat ook de volkskinderen toegelaten kunnen worden.

tekst: J. Jutten
foto's: R. de Graaff

A.V.P.-leider Rudy Frank

Wat moet de tweede taal in het onderwijs worden?

P.P.A.: Nog geen duidelijke voorkeur.
M.E.P.: Een commissie van deskundigen moet dit eerst uitzoeken.
A.V.P.: Zowel Engels als Spaans, zodat de Antillen schakel kunnen zijn tussen West-Europa en Zuid-Amerika.

De P.P.A.-delegatie

Leerplichtwet

M.E.P.: Een commissie zal moeten uitwijzen wat er moet gebeuren en dat doen we dan.
A.V.P.: Geloof niet dat leerplichtwet nodig is. Het is een mooie wet, maar praktisch niet uitvoerbaar. Als je één keer een kind kleren en schoenen geeft, komen er heel wat meer.

Spelling

P.P.A.: Fonologisch. Een etymologische spelling zal er toe bijdragen dat het Papiamentu wordt opgeslokt door het Spaans.
M.E.P.: Etymologisch.
A.V.P.: Fonologisch. Deze kwestie moet niet in de politiek getrokken worden.

Inspraak

Zullen de vakbonden in de toekomst inspraak hebben op het onderwijsbeleid?
P.P.A., M.E.P. en A.V.P. eensgezind: De vakbonden mogen meepraten, beslissen doen de politieke partijen.

•

P.S.: Ingezonden brieven graag getypt naar het redactie-adres.

verslag van een duik te isla di oro

tekst en foto's: oscar uyen en toine stroeken

dit artikel is een deel van de scriptie die oscar uyen en toine stroeken maakten voor hun l.o.-studie biologie.

Isla di Oro, een stukje apart Aruba. Sjouwend met tanks, brillen, flippers en camera, krijg je een goede kijk op de mangroven. Een klein stukje ondoordringbare vegetatie. Woonplaats voor vele dieren, o.a. de rode krab, twee gieren, vele andere vogels en insekten waaronder niet te vergeten staatsvijand no. 1 de mug. Als je na pakweg 100 meter lopen over de houten brug aan het water komt, sta je voor een kleine lagune. Op het rif hiervan hebben ze een imitatieboot gebouwd, om er gezellige uurtjes door te brengen.

Op deze plaats gaan we het water in. De temperatuur van het water in het lagoen is vrij hoog (30°). Dit komt omdat het water vrijwel stilstaat en het er niet diep is. Daardoor kan de zon het goed verwarmen. Hierdoor en mede door het feit dat het er vrij troebel is (het zicht bedraagt soms niet meer dan 2-3 meter) is er hier geen koraal te vinden. Hier en daar stijgen er wolken zand als uit een vuurspuwende berg omhoog. Dit wordt veroorzaakt door een borstelworm, die het verwerkte zand omhoog spuit.

Er groeien wat wieren en hier en daar staat zeegras waartussen een enkel karkootje ligt. Witte zeeëgels houden dit gras schoon door de minuscuul kleine algjes er met hun losse monddelen vanaf te schrapen.

Vanuit de lagune ga je een drempel over. Hier is de diepte ongeveer 50 cm. Daar waar het helderder wordt beginnen de eerste koralen te groeien. Het zijn de soorten die je op identieke plaatsen verspreid over het hele eiland kunt vinden, b.v. de porites porites. Groene bolvormige koraalkolonies met een pokdalig oppervlak. Niet groter dan 30 tot 40 cm. Altijd te vinden op ondiepe plaatsen met zanderige bodem, b.v. Casa Cuna, Malmok.

Ook groeit er de kleinere poritessoort, door ons genoemd het "vingerstompkoraal". Niet groter dan de lengte van de vingers. Bruin of geel met lichte toppen. Vaak vind je deze soort tussen het zeegras.

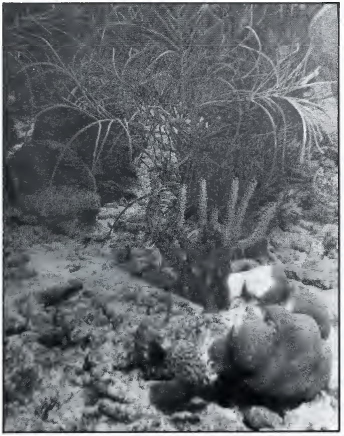
Deze soort groeit voornamelijk ook op ondiepe plaatsen met zanderige bodem. Casa Cuna, Malmok, op de open plaatsen tussen het rif. Vlak achter de drempel wordt het zicht even minder. Wolken schuim van de brandingsgolven slaan tegen je bril. Toch is het hier over het algemeen vrij rustig. Als je eenmaal door de branding heen bent, zie je de eerste papegaaivissen (goetoes) al wegzwemmen tussen de stenen. Hierbij laten ze grote wolken overblijfselen van hun maaltijden achter. Papegaaivissen leven n.l. van koralen. Ze schrapen ze af met hun keiharde papegaaiachtige bek. De diertjes worden verteerd en het kalkskelet verlaat met de uitwerpselen hun lichaam. Al gauw hierna kom je de eerste stukjes koraal al weer tegen. In het begin weer de porites porites, maar daarna ook enkele stukken hertegeweikoraal en ook een mooi stuk elandsgeweikoraal. De kolonies die hier staan zijn echter lang zo groot niet als b.v. in Baby Beach. Hun grootte is ongeveer 50 cm. Dus het zijn stukken van vrij recente datum (5 tot 10 jaar). Recht naar het zuiden zwemmend, kom je bij een opvallend groot en mooi gebied waar hoofdzakelijk hoornkoralen

Houten brug van ongeveer 100 meter door de mangroven bij Isla di Oro

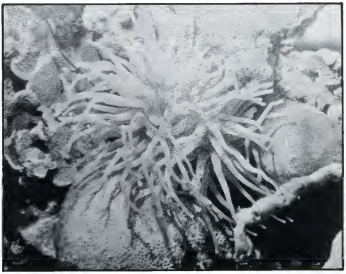

Paddestoelen met een lange steel

Kleine solitaire koralen

groeien. Mooie kolonies die zachtjes met de stroom mee wuiven. De meeste van deze kolonies zijn zo groot, dat het wel lijkt alsof je door een struikgewas zwemt. Pas echter wel op met er lukraak doorheen zwemmen. Sommige herbergen een hoeveelheid netelcellen die je de eerste uren bezig houden. Of er ligt net die dag een murene (congla) te suffen.

De vangarmpjes van de hoornkoralen staan, in tegenstelling tot die met de kalkkoralen, overdag meestal open. Hier is dan duidelijk te zien dat het koraal opgebouwd is uit zeer veel diertjes samen. Toch lijkt tussen al deze diertjes een verbinding te bestaan. Raakt men de bovenste aan, dan sluit deze zich meteen. Even daarna gaan ook die er onder dicht. Dit gaat net zolang door totdat al de poliepen gesloten zijn.

Opvallend is ook, dat waar er een zandbodem is, veel hoornkoralen groeien (denk ook aan Baby Beach). Tussen deze koralen staan enkele kleine solitaire koralen. Langzamerhand zakken we af naar grotere diepten. De hoornkoralen gaan over in grote blokken hersenkoralen. Aan sommige is goed te zien dat de diertjes doorgroeien op dode skeletten, zodat ze er net uitzien als paddestoelen met een lange steel. Er groeien ook steeds meer kleinere en verschillende soorten. Hier en daar staat een zeeanemoon. Vaak vind je er een of meerdere garnaaltjes bij, zodat het vermoeden bestaat, dat er hier weer sprake is van een symbiose. De garnaal maakt grotere vissen schoon. Hij ontdoet ze van verschillende huidparasieten. De vissen komen speciaal naar zulke plaatsen toe. De anemoon zal hier wel een "kruimeltje van meepikken". Daarvoor in ruil zal zij de garnaal een beschermende woonplaats bieden.

Al gauw zitten we aan de buitenste rand van het kustrif. De afstand van de kust tot aan deze rand is op Aruba bijna overal even ver, behalve voor de hotels. Hier bedraagt deze ongeveer 75 meter, terwijl de diepte ongeveer 10 meter bedraagt. Als je deze wand afdaalt, zit je al gauw op een diepte van 25 tot 30 meter. Op sommige plaatsen b.v. Casa Cuna is het 40 tot 50 meter. Hier is het erg stil. Geen geluiden meer van afgebroken stukken in de branding. Geen getik van stukken koraal, geknor van de pishi porco (trekkervis). Geen "alarmkreet" van de langoest (lobster). Alleen maar een stilte, die af en toe onderbroken wordt door het geluid van de lucht die wordt aangezogen uit de tanks. Hier beneden groeit praktisch niets. Er is alleen zand en stenen. Hier lag hij ook weer, de eerste keer dat we hier voor onderzoek naar beneden gingen. Je verwacht hem en toch schrik je weer even. Hij is er altijd plotseling, opduikend uit de vage mist. Na al die jaren kijk je nog steeds regelmatig naar achteren om te kijken of er geen in de buurt is. En weer had ik het niet in de gaten. Ik zwom met het gezicht naar de bodem gericht. Toen ik gewaarschuwd werd, keek ik op en zag hem vlak voor me, liggend op de zeebodem. De schrik der zeeën, die hier gelukkig niet zo wild is. Wel schrikaanjagend want hij was zeker wel twee meter lang. Het was een zandhaai. Een van de rustigste. Hij schrok net zo hard als ik, want hij schoot onmiddellijk op en ging een eind verder weer liggen. Wij vervolgden onze weg weer in de richting van de wand, om na een tijdje weer af te slaan in de richting van de kust. Het zicht beneden is meestal vrij goed. Alleen op grotere diepten (dieper dan 40 m.) begint het langzamerhand donker te worden, om tenslotte over te gaan in een grijze schemer.

Bij vrij helder weer kun je toch nog ongeveer 15 meter kijken. Boven, aan de rand, is het zicht beter. Soms zelfs 30 meter. Als het pas geregend heeft of zeer hard waait, dan kan het zicht wel eens veel minder zijn. Ongeveer 15 meter. Dit is ook het geval wanneer er overdag veel plankton in het water aanwezig is. De temperatuur loopt wanneer je dieper komt geleidelijk aan terug. Tot een diepte van 15 meter is het nog gemiddeld 27°. Tot een diepte van 40 meter is het nog gemiddeld 24°. De hele weg terug geeft ongeveer hetzelfde beeld als de heenweg. Grote koraalformaties in het begin en naarmate je ondieper komt, de hoornkoralen en de porites poritessoorten. Na ongeveer 40 min. sta je weer met beide benen op het droge.

LATENT TAALTALENT

(vervolg) 2

HET SPAANS KOMT OM DE HOEK KIJKEN

Er was in 1882 nog een andere scherpe waarnemer, A. T. Brusse, die in zijn nog steeds lezenswaardig boek 'Curacao en zijn bewoners' de onderwijsproblemen van die tijd aan de kaak stelt. Volgens hem was het aanleren van de Nederlandse taal een nutteloze bezigheid. 'Jammer echter dat zij er slechts de Nederlandsche taal kunnen leren, welke hun, als de tijd voor hen daar is om den strijd voor het bestaan te beginnen, van weinig of hoegenaamd geen nut is. De leerlingen toch dier scholen zijn het, die later zeelieden, koopmansklerken en ambachtslieden worden, of in de omliggende republieken een bestaan gaan zoeken; en in geen dier betrekkingen, en veel minder in geval zij in den vreemde eene broodwinning trachten te bekomen, hebben zij de Nederlandse taal noodig'.

Men zou nu verwachten dat Brusse zou adviseren tot het afschaffen van de Nederlandse taal; maar dat doet hij allerminst. 'Het zij verre van mij, te ijveren tegen het onderwijzen onzer schoone taal op de landsscholen; integendeel, zij moet als hoofdtaal aangeleerd worden en de grondslag zijn, waarop men verder dient te bouwen'.

Hij pleit dan voor het invoeren van de Spaanse taal: 'maar zoude de hier zoo noodige Spaansche taal ook niet tegelijkertijd onderwezen kunnen worden?'

Met een variant op een uitspraak van Comenius zou men kunnen zeggen: iemand twee vreemde talen te willen leren voor hij zijn eigen taal kent is hetzelfde alsof gij Uw zoon wilde leren autorijden voor hij kruipen kon. Immers, gebruikt men Nederlands en/of Spaans als voertaal bij het lager onderwijs, dan verwaarloost men hetgeen het Antilliaanse kind bezit, n.l. zijn moedertaal — i.c. het Papiamentu.

TERUG NAAR DE ORBIS PICTUS

De complexiteit van het leren van een vreemde taal — zonder daarbij gebruik te maken van de eigen taal van de lerende — is zowel Chumaceiro als Brusse ontgaan. Dat was dan ook de reden dat zij niet in staat waren de juiste didactische aanpak aan te geven. Wie een vreemde taal op school leert, bouwt sinds Comenius in de zeventiende eeuw zijn Orbis Pictus wereldkundig maakte, voort op zijn moedertaal. Het jonge kind dat de school betreedt, is bezig het coderingssysteem waarin zijn moedertaal vastgelegd is te verwerven en uit te bouwen. Welnu het Papiamentu sprekende kind krijgt op school geen gelegenheid het coderingssysteem van betekenissen in zijn eigen taal uit te bouwen, alvorens het een vreemde taal moet leren; neen erger nog het mag zelfs zijn moedertaal in het geheel niet gebruiken. Door deze maatregel is de Antilliaanse onderwijsklok op de Europose onderwijsklok van de zeventiende eeuw blijven stilstaan. Helaas wijst — zoals nog nader aangetoond zal worden — op de Antillen de didactische klok in dit opzicht nog maar al te vaak de zeventiende eeuw aan. Men zal na het verschijnen van de kritiek van Chumaceiro en van Brusse nog ruim 70 jaar moeten wachten vóór de sinds Comenius gepropageerde methode tot de Antillen zal doordringen. Zonder dat overigens een hand uitgestoken zal worden om deze verantwoorde didactische aanpak ook te gaan toepassen. Het verschijnen van enige tijdschriftartikelen veranderde de houding van de overheid en van de didactici niet. Daar zou, zoals nog blijken zal, wat anders voor nodig zijn!

De geschetste situatie rond 1880 is exemplarisch t.o.v. de verdere ontwikkeling van het Antilliaanse onderwijs. **In de strijd om beter onderwijs, die tot op de dag van heden gevoerd wordt, is het beknibbelen op geld schering en inslag evenals het gemis aan een brede visie waarbij met een duidelijke pedagogische en didactische doelstelling planmatig aan de toekomstige onderwijskundige ontwikkeling wordt gewerkt.**

HET PAPIAMENTU IS GEEN TAAL

In het 'Eerste Jaarlijksch Verslag van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap' van 1897 verscheen van de hand van A. Jesurun een interessante bijdrage getiteld 'Enige beschouwingen over de volkstaal van Curacao' In het tweede verslag van bovengenoemd genootschap van 1898 vervolgt hij zijn beschouwingen onder de titel 'Het Papiëmentsch'. Jesurun beschrijft het gebruik van het Papiamentu aan het eind van de vorige eeuw en tracht de normen van het taalgebruik te verklaren.

Uitvoerig gaat hij in op uitspraak, woordkeus, uitdrukkingsbetekenis en spelling. Voor de sociale toekomst van de Antilliaanse leerling had deze bijdrage uitermate belangrijk kunnen zijn, ware het niet dat ook Jesurun gevangen zat in het vooroordelencomplex van zijn tijd t.a.v. het Papiamentu. Zijn uitgangspunt is n.l. dat het Papiamentu geen taal is. 'Aanmoediging tot het aanleeren van hetzelve is niet ons doel. Alleen hebben wij voor hen, die de volkstaal kennen,

h

papia

is gee

* oorspronkelijke teks

bewerking voor vorm: j. j

enkele ophelderingen en aanwijzingen willen bijeenbrengen, en aan hen, die met haar niet vertrouwd zijn, een oppervlakkige kennismaking daarmede willen bezorgen' (Jesurun, p. 102). Dit citaat vormt het einde van zijn tweede artikel.

Papiamentu is dus wel een volkstaal maar geen taal. Het is duidelijk dat de man die tot de eersten behoort, die over 'het Papiëmentsch en zijn eigenaardigheden' een stu-

et
mentu
n taal!

die maken op twee gedachten hinkt. Ongetwijfeld heeft hij deze taal 'die iets kernachtigs heeft' zelf gesproken, al stond hij er met ambivalente gevoelens tegenover.
Jesurun wijst op het nadeel 'van het bezigen in den algemeenen omgang, zelfs in de beste kringen, van het patois des lands'. En dan meent hij, dat het voortbestaan dier volkstaal, hoe betreurenswaardig het ook moge zijn, een feit is waarmede rekening dient gehouden te worden. 'Betreurenswaardig noemen wij het, wijl in de eerste plaats het aanleeren der moedertaal daardoor wordt tegengehouden, en in de tweede plaats gemakkelijk en correct gebruik der Nederlandsche of eenige andere taal, zelfs voor hen die zoodanige talen hebben aangeleerd, moeilijk blijft'.
Krampachtig wordt vastgehouden aan de conventionele taalopvatting: moedertaal is de taal van de Nederlanders; de volkstaal waarin de Benedenwinder spreekt, schrijft en denkt is geen taal, hoogstens een patois.
Ietwat vermakelijk zijn de pogingen van verschillende auteurs om tot uitdrukking te brengen dat het Papiamentu eigenlijk geen 'echte' taal is. Het Papiamentu is Neger-Spaans, is Neger-Portugees, is 'une langue d'enfant', is een dialect, is een patois (Jesurun), is een sabir (Mme Elodie Jourdain), is een mengtaal, is een vernacular (Unesco), is een Creolentaal (Lou Lichtveld). De namen sabir en vernacular behoeven enige toelichting. Mme Elodie Jourdain schrijft in 'Le Verbe en Créole Martiniquais' in dit verband 'Du point de vue linguistique le créole n'est pas un 'patois', mais un sabir, quelque chose comme le 'pidgin-english', le 'papiamento' ou le 'taki-taki' . . . Volgens Mme Jourdain is het Papiamentu geen patois maar een sabir, d.w.z. een mengsel van Frans, Spaans, Italiaans, Grieks en Arabisch, dat als lingua franca voor de Middellandse Zeehavens dient. Vernacular is een term die door Unescodeskundigen in 1951 ontworpen is. Het Papiamentu is volgens deze opvatting een taal, die de moedertaal is van een groep welke sociaal of politiek overheerst wordt door een andere groep die een verschillende taal spreekt. Het voorstel van Lichtveld in 'Enerlei Creools' om te spreken van Creolentaal is misschien wel het meest aanvaardbare, omdat deze term tenminste aangeeft '*wie* deze taal gebruikt'.
Nog één — zij het speculatieve — opmerking bij de aanhaling van Jesurun n.a.v. het gestelde dat het voortbestaan dier volkstaal een feit is. Jesurun noemt dat voortbestaan betreurenswaardig. In het licht van de hedendaagse vorderingen op het gebied van de internationale communicatie zal het unificatie-proces der talen wellicht eerder toe dan afnemen. Laat ons niet in de misleidende vooringenomenheid van Jesurun vervallen die het voortbestaan dier volkstaal betreurenswaardig noemt, door het verdwijnen van kleine taalgemeenschappen te betreuren.
Tenslotte plaatst Jesurun nog enige positieve en negatieve opmerkingen t.a.v. het Papiamentu. Het Papiamentu bezit een zekere aantrekkelijkheid; het wint dag aan dag veld en de kinderen van de Europeanen drukken zich daarin na korte tijd met groter gemak uit dan in de taal van hun ouders. Maar daar staat wel het een en ander tegenover. Het is 'une langue d'enfant': 'het is de taal van minder ontwikkelde mensen; het is slechts een taal voor dagelijks gebruik; het is niet anders dan een gesproken taal, die eigenlijk dus geen spelling heeft'.
Nu is het merkwaardige, dat Jesurun zich verzet tegen de spelling van de priesters die de klanken van Spaanse woorden in de Hollandse spelling weergeven. Spaanse woorden, aldus Jesurun, dienen in het Spaans te worden geschreven.
Conclusie: er was dus wel een spelling, maar Jesurun neemt deze niet au sérieux. In zijn tweede bijdrage, een jaar later, komt hij uitvoerig terug op het probleem van de spelling. Waarom doet Jesurun zo veel moeite voor de spelling van een taal die uitsluitend voor niet-ontwikkelden bestemd is, zou men zich kunnen afvragen.
De verdienste van Jesurun is, dat hij als een der eersten een inleiding tot de grammatica van het Papiamentu heeft geschreven. De traditionele, stereotiepe misvattingen en de invariabele vooringenomenheid hebben er toe geleid, dat ook Jesurun er niet aan ontkomen is het Papiamentu als een inferieure taal te beschouwen. En dat terwijl Jesurun geweten heeft, dat een halve eeuw voor hij zijn artikelen schreef een catechismus en delen van de bijbel in deze inferieure taal verschenen waren en dat men in 1871 het eerste in die taal gestelde blad 'Civilisado' het licht had doen zien.
Eén jaar voor Jesurun zijn beschouwingen publiceerde, had Mr. A. C. Wesenhagen in zijn 'Een en ander over de West' het refrein van 'een bewoner van het eiland' van 1819 herhaald: 'De taal, die het volk spreekt, heet Papiament, een mengelmoesje van Spaansch, Hollandsch en Indiaansch, en in tegenstelling van het min of meer melodieuse Neger-Engelsch, dat in Suriname gesproken wordt, zeer lelijk en schel, zonder buiging en met hevige keelgeluiden'.
Wie dit leest, moet wel met Jesurun tot de conclusie komen dat het Papiamentu toch eigenlijk geen taal is en met Wesenhagen dat het een zeer inferieure taal is. Als dat maar vaak genoeg herhaald wordt — en het zal nog vele malen herhaald worden — zullen ook de papiaments-sprekenden zelf het steeds meer gaan geloven.

(wordt vervolgd)

t: prof. dr. f. w. prins
jutten - foto's: r. de graaff

KABES DURU?

A. C. Prins-Winkel

Wat iedere in het Antilliaanse onderwijs ingewijde eigenlijk wel wist, of minstens vermoedde, is eindelijk **zonneklaar aangetoond, namelijk dat de vreemde voertaal (i.c. het Nederlands) waarvan het onderwijs op de Nederlandse Antillen zich bedient, in didactisch en vooral pedagogisch opzicht een ramp veroorzaakt onder de schoolgaande kinderen.**
Jaarlijks blijft er op de lagere scholen van de A-B-C-eilanden ruim 25% van de kinderen zitten. (Nederland 7.4% ; Doornbos, 1969). In totaal behoort 32% van de bevolking tot de schoolgaande jeugd. **Van de honderd kinderen die op zesjarige leeftijd de eerste klas van de lagere school betreden, bereiken er nog geen vijfentwintig het zesde leerjaar zonder doubleren; in Nederland bereiken 66 van de 100 leerlingen zonder vertraging het zesde leerjaar** (Doornbos, 1969). Een onbekend aantal kinderen verlaat de school zelf reeds in het vierde of vijfde leerjaar. (N.B.: Op de Nederlandse Antillen is geen leerplicht. J. B. de C.). Sommige van deze leerlingen worden door de schoolleiding van de leerlingenlijst afgeschreven, anderen blijven uit zichzelf weg, omdat zij weigeren zich nog langer te onderwerpen aan de vele ontmoedigende ervaringen die hen op school nog te wachten staan. (Kabes duru?, pag. 71).
Komt dit 'echec van de Antilliaanse leerling', zoals boven de betreffende paragraaf staat, alleen door de vreemde voertaal, Nederlands? De uitslagen, in staten en grafieken, van dit onderzoek laten moeilijk een ander antwoord toe dan dat dit minstens *in hoofdzaak* het geval is. Mevrouw Prins moet wel tot de conclusie komen, **dat het Antilliaanse onderwijs 'derhalve de Antilliaanse gemeenschap onvoldoende dient.'** (Kabes duru?, pag. 129).
Aangetoond is ongetwijfeld dat de 9% kinderen van Nederlands-sprekende huize het op de lagere school heel wat beter en vlotter doen dan de 83% van huis uit Papiamentu-sprekende kinderen. De overige 8% komt uit nog weer anders-sprekend milieu, dat in dit onderzoek verwaarloosd is. Jammer.
Vervolgens: het niveau van het onderwijs op de Antillen is in vergelijking met dat in Nederland moeilijk te schatten. 'Kabes duru?' verwijst daar zelfs niet naar. Toch zou men dit bij benadering willen weten. Aan te nemen valt, dat het niveau van de Antilliaanse lagere school in het algemeen lager zal zijn dan dat van de Nederlandse school. Maar hoevéél lager? Is het wel vergelijkbaar met het peil op een der scholen in Nederland, bijvoorbeeld in stadsdelen met een zwak sociale bevolking, die een andere code hanteert dan de school doet, of in notoire dialectgebieden?
Voor het goed verstaan: 'Kabes duru?' elimineert voor het onderzoek op de Nederlandse Antillen de invloed van de factor milieu, die grote verschillen tussen Nederlands- en Papiamentu-sprekenden zou kunnen veroorzaken, door naar het voorbeeld van Bernstein de ouders van de schoolgaande kinderen in beroepscategorieen in te delen de leerprestaties binnen dezelfde beroepscategorie met elkaar te vergelijken, waarbij de grote verschillen tussen kinderen van anderstalig milieu opvallen. Zo is ook de invloed van de factor intelligentie uitgeschakeld door gebruik te maken van 'The Chicago Non-Verbal Examination' van Brown.
De in 'Kabes duru?' in aanmerking genomen variabelen op het onderwijsproces — als verlichting resp. verzwaring — zijn dus: hogere — lage welstandsklasse, hoge — lage intelligentiescores, moedertaal = instructietaal versus moedertaal ≠ instructietaal, waarbij de uitslagen van de laatste oppositie zijn uitgewerkt en uitgerekend, wat tot een inderdaad significant verschil leidt.
Een andere, nog onbeantwoorde, vraag is: worden de verschillen tussen de prestaties van de twee groepen, Papiamentu- en Nederlands-sprekenden, in de loop van de jaren dat ze op school verblijven, groter of kleiner? Verschillende grafieken in het boek laten zien, dat de lijnen naar elkaar toelopen: de verschillen zouden dus kleiner worden. Komt dit alleen door voortijdige schoolverlating van vele Papiamentu-sprekende leerlingen? Het antwoord op deze laatste vragen zou, indien dit werd verstrekt, interessant zijn in verband met de in Nederland heersende indruk, dat eenmaal in de school opgelopen achterstand, vooral op het gebied van taal, steeds groter dreigt te worden.

BOEK BESPREKING

Er zijn minstens vier redenen te noemen waarom het een boek van bijzondere betekenis is.
Het toont de centrale plaats en het grote belang van de moedertaal — *iedere* moedertaal — in het onderwijs aan de kinderen op de lagere-schoolleeftijd onmiskenbaar aan.
Ten tweede (dit vooral voor in het Antilliaanse onderwijs geinteresseerden) levert het op een juist tijdstip z'n bijdrage in de **ontwikkeling die in het onderwijs op de Nederlandse Antillen op gang gekomen is en die gericht is op de identiteitsbevestiging, zelfverwerkelijking en educatie van het gehele volk dat daar woont.**
Tenslotte is het boek, vooral in z'n inleidende eerste deel en in de slotparagrafen 'Overwegingen naar aanleiding van de onderzoekresultaten', 'Slotbeschouwingen' en 'Conclusies', duidelijk de neerslag van ervaringen in 'het veld', dat de auteur zeer goed blijkt te kennen. Lang niet altijd is de praktijk zo nabij aan wetenschappelijk onderzoek als hier het geval is. Mevrouw Prins is op de Antillen o.a. onderwijzeres geweest, hoofd van een school, pedagogieklerares, sinds 1955 publiciste n.a.v. onderzoek op het gebied van het onderwijs op de Ned. Ant., inspectrice bij het onderwijs aldaar en van 1964-1970 vice-voorzitster van een commissie tot vernieuwing van het leerplan voor het lager onderwijs op de Nederlandse Antillen.
Daarmee zouden we toe moeten komen aan het schetsen van de huidige situatie. Onvermijdelijk immers zal de belangstellende lezer de vraag stellen: wat wordt er nu aan die achterstand gedáán?
Ik kan gelukkig mededelen dát er iets aan gedaan wordt. Het is verleidelijk deze uitspraak nader te adstrueren, wat binnen dit bestek bezwaarlijk kan. Ik moet volstaan met de op eigen ervaring gebaseerde constatering, dat het Pedagogisch-Didactisch Bureau op Curacao goed werk doet met het ten uitvoer brengen en begeleiden — onder moeilijke omstandigheden — van een project Tweetalige School op basis van aanbevelingen van o.a. mevrouw Prins-Winkel.
Geplaatst in een ruimer kader, kan 'Kabes duru?' ook voor anderen dan rechtstreeks bij het Antilliaanse onderwijs betrokkenen een stimulans zijn om de problematiek van het onderwijs in ontwikkelingslanden, waarvan de Nederlandse Antillen er één is, nader te leren kennen. De moeite waard.

Drs. J. B. de Caluwé

Wie een artikel gaat schrijven over een of andere jubileumviering heeft verschillende mogelijkheden om zijn gedachten op papier te zetten.
— Men kan een zakelijk historisch overzicht geven met enige subjectief gekozen hoogtepunten.
— Het is mogelijk om een beschouwing te geven over een bepaald systeem en in het licht hiervan een bepaalde periode te beschrijven.
— Een andere mogelijkheid is zich persoonlijk af te vragen wat men heeft bereikt om met het oog op de toekomst een strategie te bepalen.

Gegeven deze drie mogelijkheden zou ik willen kiezen voor het laatstgenoemde. Niet met de gedachte of met de ijdele gedachte volledig te kunnen zijn.

De nieuwe uitbreiding van 125 volkswoningen te Tarabana

15 jaar lager onderwijs in de buurt dakota

tekst: F. O. Olivieira
C. Blom
foto's: R. de Graaff

Het is slechts een greep uit het totaal van mogelijkheden. Velen van ons zijn zich er te weinig van bewust welke macht zij als schoolmeester in handen hebben om goed te kunnen doen, maar ook om veel, en in dit geval mensenlevens, levenslang te misvormen. Zijn wij bereid om ook het laatst genoemde als ons werk te beschouwen?
Het is inderdaad prettiger om door de radio te horen dat een bepaalde leerling van die school een graad aan de universiteit heeft bereikt, dan om te erkennen dat een beroepswerkeloze of een maatschappelijke mislukkeling ook de vrucht was van de noeste arbeid van onze scholen.
Hoe staan wij tegenover onze leerlingen en hun achtergronden? In hoeverre waarderen wij wat zij meebrengen naar de school en in feite hoe vaak kennen wij onze leerlingen niet eens?
Dr. A. C. Prins-Winkel stelt nogal duidelijk: "Het onderwijs kan onder geen beding *strafeloos* worden losgekoppeld van de materiele, de cognitieve, de emotionele en de socioculturele achtergronden die de leefsituatie van de leerling bepalen" (Cabes duru? V. Gorcum en Comp. B.V. 1973).
In dit artikel speciaal voor de wijk Dakota is het nuttig ons af te vragen in hoeverre wij dit steeds voor ogen hebben gehouden.
Vervolgens wil ik een poging wagen om aan te tonen dat er in een buurt als Dakota genoeg aan materiaal is, voldoende om positief te waarderen van waaruit er verder gewerkt kan worden.
Dr. J. H. N. Grandia geeft in kind, school en sociaal milieu een groot aantal faktoren die de leerprestaties van het kind kunnen beïnvloeden, waaruit wij een greep kunnen doen, zoals:

Vertier op straat zoeken

a. beroepsniveau van de vader
b. buurtmilieu
c. woongerief
d. verhoudingen in het gezin
e. gezinsgrootte
f. financiële omstandigheden
g. contact gezin-school

ad. a) Uit een onderzoek van 175 leerlingen is gebleken dat van het aantal betreffende gezinnen er 75% behoren tot de groep van sociaal-economisch minder beter gesitueerden en de rest tot sociaal-economisch beter gesitueerden.
ad. b) In de periode '44-'45 kwamen er zo'n 250 volkswoningen gereed, terwijl in 1974 er nog zo'n 125 bijkwamen.
ad. c) De meeste woningen laten weinig of geen ruimte over voor studie thuis of huiselijke recreatie. In de laatste jaren is de mogelijkheid geschapen om een volkswoning op te kopen; de meeste mensen die dit gedaan hebben, hebben hun huis soms verbouwd en uitgebreid, zodat de inwonenden meer ruimte geboden kon worden om zich vrij te bewegen.
ad. d) Bij ronduit 20% der gezinnen werkte de moeder ook mee om de kost te verdienen; in sommige van deze gezinnen woonde de vader niet thuis.
ad. e) De gemiddelde gezinsgrootte uit dit onderzoek wees een gemiddelde aan van 5 kinderen per gezin; in de eerstgenoemde groep bij a) was het percentage lager.
ad. f) In de meeste gezinnen is het zo, dat men wel kan rondkomen met het inkomen, maar dat men zich geen luxe kan permitteren, het merendeel der kinderen was dan ook geen lid van de bibliotheek, volgden geen muziek- of tekencursussen e.d.
ad. g) In het begin liet dit contact veel te wensen over; later trachtte men door het

OVERPEINZINGEN, FLITSEN, INGEVINGEN: PIUS X SCHOOL 15 jaar 16 februari 1975

Elke dag
in en uit
uit en in
duizendmaal

Elke week
in en uit
vakantie
uit en in
voorbereid,
gegeven, geëvolueerd

Jaren gewerkt
gezwoegd, gebeuld,
gestraft, gescholden, gehuild,
gelachen, gehaat, geliefd, geholpen, geslaagd
beul, werk, ik hou van jou.
It's always the same old damned song

A 14 YEAR OLD TREE
CARL

oprichten van een oudercomité bij de ouders meer interesse op te wekken voor de schoolopvoeding.
Dit is ten dele gelukt, maar nog steeds ziet het merendeel der ouders, vooral van de tweede groep in a), de school als een apart instituut, waarmee ze liever niet veel te maken willen hebben; er bestaat nog steeds zoiets als een drempelvrees.
Wanneer wij deze punten een voor een nagaan, zullen wij ons afvragen: Waar blijft nu het kind? Waar studeert het kind? Waar kan het kind zich recreëren en wat doet men voor het kind op Dakota.
Bij de opzet van de wijk "Dakota" in eerste aanleg kan men opmerken dat er in het geheel niet is gedacht aan de recreatie van de bevolking. Weliswaar werd bij de laatste uitbreiding van de 125 volkswoningen er rekening mee gehouden, dat het bestaande voetbalveld van S.V. Dakota gespaard bleef, doch naast dit voetbalveld heeft uitsluitend de YMCA de beschikking over een terreintje waar de jeugd, zonder een overlast te zijn op straat, zich kan ontspannen. De oudere jeugd vindt uitsluitend de ontspanning op de hoek van de straat of onder een kwihiboom, die als "centrum van recreatie" in beslag genomen is. Zij beschouwen deze plekken dan ook als "hun" plek.
Dat er pogingen gedaan werden en worden bewijst het feit dat er — vooral in de laatste jaren — vele organisaties opgericht zijn om dit euvel te verhelpen. De verschillende groepen die werkzaam zijn zijn o.a. Oudercomité, jongerengroep, jongerenkoor, parochieraad, S.V. Dakota, Ayudo social Dakota, YMCA.
Deze groepen hebben allen te kampen met één grote moeilijkheid: **een recreatiecentrum,** van waaruit alle evenementen gedirigeerd kunnen worden onder een centrale leiding.
Daarom ook heeft de club S.V. Dakota het initiatief genomen om een plan te opperen voor het oprichten van een buurtcentrum, tevens sportcentrum voor Dakota.
Het is te hopen, dat de geeigende instanties ook hun bijdrage zullen leveren om dit zo spoedig mogelijk werkelijkheid te laten worden.
Een andere moeilijkheid, waarmee deze groepen te kampem hebben, is een gebrek aan leiders, trainers op allerlei gebied. Zou dit niet verholpen kunnen worden door enkele beurzen beschikbaar te stellen voor geïnteresseerden?
Sommige groepen kunnen zich ook niet ten volle ontplooien door gebrek aan financiële middelen, wat gezien de sociaal-economische toestand der bevolking, enigszins te begrijpen is.

Ik hoop u hiermee een summier beeld gegeven te hebben en zie in, dat indien allen, die deze buurt ter harte gaat, hun handen ineen slaan en daadwerkelijk hun steentje bijdragen, wij voor de jeugd en voor geheel Dakota, een betere toekomst op kunnen bouwen.

grawata

Geslaagd voor M.O.-Nederlands (alweer enige tijd geleden): W. Versleyen-Jansen, G. Bouwmeester, H. ten Have en G. Vosselman.
Geslaagd voor M.O.-A wiskunde: Gerdina van Ree, lerares Filomenacollege. Examinatoren waren: prof. dr. A. C. van Zaanen, prof. dr. B. van Rootselaar en dr. D. N. van der Neut.

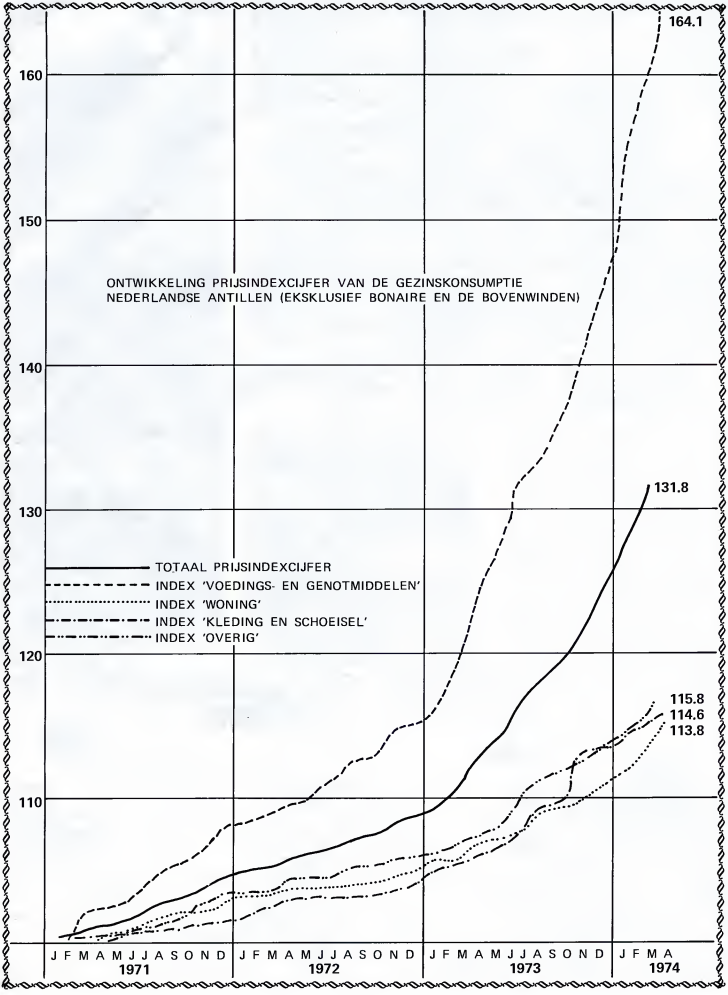
Gezinsuitbreiding: de familie Zaandam is verblijd met een dochter.

Vorige maand is het driemanschap van de V.L.A. met een sportvliegtuig naar Curacao gevlogen, voor een vergadering over indexering. Piloot: warmheart-Ed Lohman.

Rudie Frank (A.V.P.) op V.L.A.-forum "Het onderwijs in de toekomst": "Wij moeten in vrijheid kunnen leven, het moet mogelijk zijn te zeggen: De M.E.P. stinkt, de P.P.A. stinkt en de A.V.P. deugt ook niet".

Minister van onderwijs mr. Hendrik Croes op onderwijsforum: "Ook de leerkracht kan zijn steentje bijdragen in het vergroten van de mogelijkheden van het volkskind, b.v. door dit kind na twaalven te helpen. Uit de doctoraalscriptie van uw geachte lid Alberga blijkt, dat de leerkracht op Aruba een negatieve houding heeft ten opzichte van de leerling".

Het bestuur van de V.L.A. was bij het begin van de forumavond verhinderd wegens een vergadering. In de zaal zaten de vrouwen van de M.E.P.-forumleden. Toen het V.L.A.-bestuur later op de avond binnenkwam, bespraken de M.E.P.-vrouwen wie wie was. "En wie is dat daar achteraan", vroeg een van hen. "Dat is Buchie Herrera" was het antwoord, waarop de verbaasde reactie volgde: "Zo,n kleintje met zo'n grote mond?"

ONTWIKKELING PRIJSINDEXCIJFER VAN DE GEZINSKONSUMPTIE
NEDERLANDSE ANTILLEN (EKSKLUSIEF BONAIRE EN DE BOVENWINDEN)
TOTAAL PRIJSINDEXCIJFER
INDEX 'VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN'
INDEX 'WONING'
INDEX 'KLEDING EN SCHOEISEL'
INDEX 'OVERIG'
164.1
131.8
115.8
114.6
113.8
160
150
140
130
120
110
J F M A M J J A S O N D
1971
J F M A M J J A S O N D
1972
J F M A M J J A S O N D
1973
J F M A
1974

ONRECHTVAARDIGE KRITIEK

(tegenkritiek in de krant van d.d. 17-1-75)

Allereerst willen wij zeggen dat de kritiek gegeven door de heer Jutten goed is en precies is gegeven daar de Amigoe een tegenkritiek schreef in deze krant van 17 januari. De heer Jutten schreef dat de staking was gehouden omdat de arbeiders hun levensonderhoudgeld niet hadden gekregen en daarom met de hotels is gaan praten, en er is niets van ontvoering geweest.

En de heer Jutten kreeg een tegenkritiek, dat hij een buitenlander was die hier was gekomen om geld te verdienen. Maar als de lezers deze kritiek vergelijkt met die van de heer Jutten dan zou het u zijn opgevallen dat de heer Jutten schreef over een zaak die had plaatsgevonden en dat de Amigoe schreef over de persoon zelf.

Verder kan er niet worden geschreven over buitenlanders want de heer Jos van der Schoot zelf is een buitenlander.

Het doet er niet toe welke soort persoon een kritiek schrijft, of het een neger of een chinees of wie dan ook, er moet over de kritiek worden geschreven.

Deze kritiek is geschreven door een leerling van klas 3b en namens de leerlingen van klas 3b, dus wij zijn NIET opgehitst door de leraren.

Mario Arends
Karel Maduro

"DOODSTRAF" en "LEVENSLANG"

Een paar weken geleden ontstonden er op Curacao moeilijkheden tussen de vakbond Horecaf en enige hotelmanagers. Na maandenlang aan het lijntje gehouden te zijn, was de Horecaf aan het eind van zijn geduld gekomen. De krant Amigoe raakte hierbij volkomen over zijn toeren en schreef hysterische commentaren tegen de Horecaf waarbij zelfs de woorden "doodstraf" en "levenslang" vielen, zonder ook maar enige aandacht te besteden aan de oorzaak van het conflict. Wie, zoals ondergetekende in een ingezonden stuk, begrip toonde voor de Horecaf, werd persoonlijk aangevallen. Op deze manier probeerde men de aandacht van de zaak zelf — die nog steeds niet opgelost is — af te leiden. Mijns inziens is het onjuist mensen op hun persoon aan te vallen, maar als de Amigoe daar behoefte aan heeft, oké, laten ze dan ook zo sportief zijn de ander gelegenheid tot een antwoord te geven. En dat is nu precies wat ze niet doen.

BRIEVEN DIE DE AMIGOE NIET WILDE PUBLICEREN

Onderstaande brief is op 27 jan. '75 aan de Amigoe aangeboden, doch werd niet geplaatst. Hetzelfde gebeurde met een brief van een aantal leerlingen van de Juliana-mavo te Aruba. In een naschrift bij hun eerste ingezonden brief, schreef de Amigoeredactie dat die brief wel het werk zou zijn van hun leraar. Let wel:het gaat hier om leerlingen van wie een deel reeds de stemgerechtigde leeftijd bereikt heeft. De leerlingen, verbaasd over het feit dat de Amigoe zo kon liegen, schreven in een tweede brief dat die eerste hun eigen werk was en dat de leraren hun niet opgehitst hadden. Deze brief overhandigden zij persoonlijk aan de redacteur-Aruba van de Amigoe, maar hij werd nimmer geplaatst...

De massa van het volk is de beslissende factor

In de Amigoe van 24 jan. stond te lezen dat ondergetekende, evenals iedere andere burger in onze maatschappij, het recht kreeg, zijn mening in deze krant te verkondigen. Daar zou ik dan graag nog een keer gebruik van maken.

1. Ieder lid van de Antilliaanse maatschappij heeft de plicht naar vermogen bij te dragen tot die maatschappij. De meesten doen dat ook, hetzij als werknemer hetzij als werkgever. De werknemers leveren hun aandeel in de vorm van arbeid, de werkgevers belonen hen daarvoor met een som geld. Deze situatie is in het voordeel van de werkgevers, die in het algemeen een beter leven hebben dan de werknemers. Zolang de verhoudingen daarbij niet al te scheef worden getrokken, zal ieder zich bij zijn taak houden en kan het maatschappelijk leven zich ontplooien.

2. In ieder conflict dient men de kern van de zaak niet uit het oog te verliezen. Zoals de Amigoe de stakende Horecafmensen al eerder voorhield dat "de toeristen niet voor onze vriendelijke gezichten komen", zo kan men stellen dat dit voor de hotels nog veel minder het geval is. Hotels worden alleen gebouwd als men winst ruikt. Levert het niet meer genoeg op dan sluit men de tent en gaat men het elders proberen; jammer voor de honderden werknemers en hun gezinnen maar daar kan de business zich niet mee bezig houden. De eigenaars van de grote hotels zullen in hun overvloed van zo'n bedrijfssluiting nauwelijks iets merken; voor de werknemers betekent het een regelrechte aanslag op hun dagelijks bestaan. Deze verschillen geven aan, welke machtspositie de werkgevers innemen en in welke dwangpositie de werknemers verkeren.

3. In het conflict Horecaf-grote hotels, dat nog steeds niet opgelost is, heeft de Amigoe ondubbelzinnig partij gekozen voor de hotelmagnaten. Hoewel men zegt "de rechtvaardige strijd van de arbeidende klasse en in dit geval de strijd van de Horecaf te steunen" (Amigoe 22 jan. '75), komt die verklaring toch wel wat te laat. Wie zich verplicht voelt zijn vriend op een fout te wijzen, zal, als het een ernstig geval betreft, dit doen met pijn in het hart. De Amigoe meldde echter keihard dat de Horecafleiders in aanmerking zouden komen voor de doodstraf of levenslang, wanneer men de normen van de Verenigde Staten zou aanleggen. Dan is het moeilijk om nog aan "steun aan de arbeidende klasse" te geloven. Wie nog twijfels zou hebben werd helemaak uit de droom geholpen toen de Horecafleiders de bak werden ingedraaid met volle instemming van de Amigoe. In de nood leert men zijn Amigoe kennen...

4. De argumenten waarmee de Amigoe probeerde zijn kritici het zwijgen op te leggen, zijn een aardige graadmeter om de waarde van die krant mee te bepalen. Vandaar dat het van belang is om te zien wat er van overblijft, wanneer ze in het volle daglicht worden geplaatst.

a. "Maandelijks het checkje naar Nederland overmaken" (Amigoe 22 jan. '75). Als de commentator van de Amigoe zijn grote mond wil waarmaken, dan neemt hij de volgende uitdaging aan: Wanneer zijn spaarbankboekje een hoger bedrag aanwijst dan het mijne, dan krijg ik het; is mijn tegoed hoger dan krijgt hij het. Oké? Is dat aangenomen? Mooi.

Dan kan ik nu vertellen waarom ik het zal winnen. Mijn spaarbankboekje staat n.l. op nul; ik heb niet eens een spaarbankboekje, noch hier, noch in Nederland, noch elders. Op een paar onbetaalde rekeningen na heb ik op het moment van dit schrijven nog slechts de beschikking over een paar tientjes. De Amigoe kan dit desnoods met een team van accountants komen nazoeken, waarbij ik alle gewenste medewerking zal verlenen. Als dat de inzichten van de Amigoe in de Horecaf-kwestie kan verhelderen... In de jaren die ik hier zit heb ik nog nooit één check naar het buitenland gestuurd. Iedere cent die ik hier verdiend heb is weer teruggekomen in de Antilliaanse economie. Ik betwijfel of hetzelfde gezegd kan worden van de hotelmagnaten die door de Amigoe in bescherming worden genomen.

b. " 's Middags lekker op het strand liggen bruinen" (Amigoe 22 jan. '75). Wie behoefte heeft aan een lekker lui leventje, houdt zich verre van arbeidsconflicten; die zegt wat de Amigoe zegt: "het is mijn zaak niet, ik bemoei me er niet mee".

c. "Hitlerjugend (Amigoe 24 jan. '75). De brief van klas 3b van de Julianaschool zoals afgedrukt in de Amigoe van 25 jan. '75, is geheel buiten mijn medeweten door de leerlingen zelfstandig opgesteld, niets van wat daar in staat is door mij "gesuggereerd" of "geselecteerd". Wat de Amigoe daar over beweert is doodgewoon niet waar. Zoals de Amigoe niet kan geloven dat de Horecafleden hun eigen acties uitstippelen, zo kan hij ook niet geloven dat deze jon-

ge Arubanen voldoende kritisch vermogen hebben om hun eigen standpunt te bepalen. De Amigoe kon geen beter antwoord bedenken dan de inzenders, van wie een aantal de stemgerechtigde leeftijd reeds heeft bereikt, belachelijk te maken. Hoe kunnen de lezers een krant serieus nemen, als de krant zijn lezers niet serieus neemt? De lasterpraatjes en onbewezen beschuldigingen waarmee de Amigoe mijn argumenten trachtte te weerleggen, interesseren mij geen lor. Dat een deel van de Arubaanse schooljeugd echter met "Hitlerjugend" wordt vergeleken, kan men niet eens meer onderbrengen in de categorie riooljournalistiek; dat gaat alle perken te buiten.

5. De Amigoe heeft in de afgelopen periode gewezen op alle mogelijke tegenstellingen: tussen Arubanen en Curacaoenaars, tussen Antillianen en Nederlanders, tussen V.L.C.-ers en Horecafleden etc. etc. De Amigoe is echter één tegenstelling vergeten. Daar werd ik op gewezen door Amigoe's redactiecommentaar van 24 jan. Onder de kop "Trap" vertelt de redacteur daar, dat hij vroeger wel behoefte had stiekem wraak te nemen, wanneer hij van zijn vader een pak slaag had gekregen. Hij gaf dan eens een flinke trap tegen diens auto. Kijk, als ik die vreemde neiging ook gehad zou hebben, had ik hooguit tegen de oude fiets van mijn vader kunnen trappen waarop hij iedere dag naar zijn werk ging om de beste krachten van zijn leven te wijden aan een stinkende fabriek zonder er zelf financieel veel beter van te worden. Ik neem aan dat de meeste Horecafleden ook niet tegen de auto van hun vader konden trappen. De verbondenheid die daaruit groeit is vaak sterker dan menige tegenstelling en gaat dan ook in veel gevallen niet verloren wanneer men zoiets als onderwijzer of leraar wordt. Daarom zal ik mij door geen enkele tegenstelling laten weerhouden mijn makkers van de Horecaf de hand te reiken, ook al ben ik Hollander (dat kan ik tenslotte ook niet helpen) en zij Antilliaan. De solidariteit over de grenzen is nog een vrij jong verschijnsel, maar het bestaat en het groeit. De jagers op grote winsten zijn ons op dit gebied ook ver voor, kijk maar eens naar de macht van de multinationals. Maar de werknemers leren hun lesje wel, ook al gaat het langzaam.
Natuurlijk betekent bovenstaande niet dat je jeugd in het verleden bepalend is voor je solidariteit nu, al heeft het er m.i. wel iets mee te maken. Veel meer van belang is echter het bezit van enig sociaal gevoel en het vermogen je te kunnen inleven in de problemen van een ander. De Amigoe heeft getoond zich heel goed te kunnen inleven in de problemen van hotelmanagers en helemaal niet in de problemen van de economisch zwakkeren.
6. De leerkrachten, die zich als vertegenwoordigers van het witteboordjesvolk in het verleden steeds afzijdig hebben gehouden, stellen zich thans op aan de kant van de economisch zwakkere. Natuurlijk is ook hier sprake van een avant-garde en een groep twijfelaars; maar voor de leerkracht die rustig zijn handen gaat wassen terwijl achter zijn rug arbeiders moeten strijden voor hun rechten, lijkt in deze tijd nauwelijks meer plaats.
7. Is deze kwestie nu wel zo belangrijk? Zeker. Zoals de Horecafleiders nu aan het eind van een lange rechtvaardige strijd de bak zijn ingedraaid, zo zijn de economisch zwakkeren door de eeuwen heen de hoek ingetrapt. De nationale en mondiale geschiedenis heeft geleerd, dat dit kwaad niet vanzelf verdwijnt. Wanneer de werkers elkaar niet steunen in de strijd om een rechtvaardiger bestaan, zal niemand anders het doen. Solo el Pueblo salva al pueblo.
Met dank voor de plaatsruimte,

J. Jutten, V.L.A.-lid,
aangesloten bij de
Festina, Aruba.

"HITLERJUGEND"

Dit gaat over wat de Amigoe over onze leerlingen heeft geschreven. Wij zijn leerlingen. Wij gaan naar school om te studeren. Wij zijn de toekomst van Aruba, dus op school hebben de leraren ons niets te zeggen, als het niet over school gaat. De leraren zijn als onze vrienden die naar school komen, om ons te leren wat we niet weten. Op school leren we zelfstandig worden. Wij weten best goed wat we schrijven en zeggen. Niemand kan ons iets zeggen, behalve onze ouders. En nog iets, volgens de Amigoe (Enemigoe), zijn we stom maar WIJ ZIJN NIET STOM.
En dit heeft geen leraar ons verteld om op te schrijven.

Rodney Westerburger
klas 3a Julianaschool

Wegens plaatsgebrek is het ons niet gelukt het tweede gedeelte van ir. Wout van der Bor's artikel milieu- en taalproblematiek in het Antilliaanse onderwijs in dit nummer op te nemen.

WERKGROEP VROUWELIJKE LEERKRACHTEN

Notulen van de vergadering gehouden op 15 ja. 1975 4.00 uur in het V.L.A.-kantoor. Aanwezig waren de dames Weustink, Laclé, Dowling, Conradus en Bergen. De notulen van de vorige vergadering werden goedgekeurd. Het concept van het formulier enquête inventaris vrouwelijke leerkrachten werd afgerond. Op het formulier moet ingevuld worden:
1. geslachtsnaam, 2. voorletters, 3. bevoegdheden, 4. gehuwd/ongehuwd, 5. het aantal vaste uren, 6. aantal uren van de vakleerkrachten, 7. vaste/tijdelijke dienst, 8. aantal dienstjaren, 9. lid/geen lid, 10. Verder het type van de school:
1. vormend onderwijs, 2. b.o., 3. b.b.o., 4. n.o., 5. etao, 6. mavo, 7. havo, 8. vwo, 9. apa, eveneens openbaar/bijzonder onderwijs: 1. SKOA, 2. SMOA, 3. SOAA, 4. VPCOA, 5. B.C.
Er is bovendien een lijst nodig van alle scholen genummerd en de kontaktpersonen. Het formulier moet indien mogelijk door het hoofd der school ingevuld worden. De enquête betreft *alle* vrouwelijke leerkrachten. Ontbrekende gegevens kunnen door de kontaktpersoon aangevuld worden. De datum van de algemene vergadering voor vrouwelijke leerkrachten is gesteld op 18 februari 8 uur Cas di Kultura, kleine zaal.
Agenda: 1. Inleiding, 2. Bespreking klachten, r.p.c., 3. Mededelingen betreffende pensioen, 4. Enquête, 5. Het jaar van de vrouw, 6. Sluiting.
De apanen moeten bereikt worden via het prikbord. Verslag van Nancy Weustink-de Vries van de vergadering van 13 januari op Curacao van de adviescommissie van de regering. De vergadering was niet voltallig, dus er zijn geen beslissingen genomen.

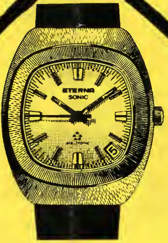
a. De diskriminatie van de gehuwde vrouwelijke leerkracht en ambtenares wordt bestudeerd.

b. Per 1 januari moeten alle leerkrachten in vaste dienst en pensioengerechtigde dienst. Daar gaat een medische keuring aan vooraf. Zij, die afgekeurd worden hebben recht op een half pensioen zonder premie te betalen. Inkopen en restitutie zijn niet mogelijk. Onder 3 jaar geen recht op pensioen. De ingekochte diensttijd blijft staan en kan dus later aangevuld worden. Als overgangsregel voor gehuwde vrouwelijke leerkrachten met dienstjaren geldt: recht op een half pensioen. Tijdens het zwangerschapsverlof gaan de rechten van het pensioen door. Uurleerkrachten met minimaal 20 uur. De laatste 10 jaren vormen de basis waarop pensioen uitgekeerd wordt. Ook hier is pas na 3 jaar het pensioenrecht verworven. Bij vertrek naar het buitenland blijven de pensioenrechten van de vrouwelijke leerkrachten net als bij de mannelijke leerkrachten bestaan. De 1-jarige benoeming blijft bestaan, met een wederzijdse opzeggingstermijn van 3 maanden.

B.B.O.-SEKTIE TER ZIELE

Op woensdagmiddag 22 januari werd de jaarvergadering van de sektie B.B.O. gehouden. Aan de jaarvergadering ging een handenarbeidmiddag vooraf, waaraan de 4 B.B.O.-scholen meededen. Door de heer Fred Meenhorst werd wat verteld over gietklei en een demonstratie gegeven van gietklei. Iedereen was erg onder de indruk, en keek heel enthousiast maar de meesten deden toch maar niet mee toen ze zelf de handen uit de mouwen konden steken. Blijkbaar wilde men zijn handies niet vies maken.
Na de kleimiddag verdween driekwart van de vrouwelijke leerkrachten, daar ze hun echtgenootjes moesten gaan bijvoeren. Zodoende bleef er maar een mager aantal leden, 12 in totaal het bestuur inbegrepen, over voor de vergadering en was het plan van het bestuur door de kleimiddag een groter aantal leden op de vergadering te krijgen, daar men dan toch al op de plaats van bestemming was en woensdagmiddag toch werkmiddag is, mislukt.
Mogelijk was de kleimiddag de laatste druppel die de emmer van nutteloosheid deed overlopen. Het bestuur en de aanwezige leden zagen de B.B.O.-sektie nu helemaal niet meer zitten. De voorzitter zag het al een tijd niet meer zitten en had een paar weken tevoren zijn ontslagbrief geschreven. Na een paar vruchteloze pogingen de reeds gestorven B.B.O.-sektie te redden, besloot men tot stemming over te gaan de zaak al dan niet op te doeken. Er was niemand bereid in het bestuur te gaan en het bestuur was niet bereid langer "payaso" te spelen.
Na stemmimg bleek dat 7 leden voor het opdoeken waren en 5 het ook niet zagen zitten, maar opdoeken waarschijnlijk te radikaal vonden. Hiermee stierf de B.B.O.-sektie een zachte dood.

Bestuur B.B.O.-sektie
(r.i.p.)

primeur voor de antillen

Juwelier **KAN**

brengt als eerste op de Nederlandse Antillen het nieuwste elektronische horloge

ETERNA SONIC

Voor mensen die met secondes werken is dit het enige werkelijk nauwkeurige horloge.

Nauwkeurig tot op ongeveer 30 seconden per maand. Een batterij draagt zorg voor de energie van het uurwerk, toereikend voor een jaar.

Voor de grootste precisie naar **KAN**
Vraagt vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC